KICHIK MAKTAB YOSHIDAGI O‘QUVCHILARNING SUN’IY INTLEKT BILAN MULOQOTIDA PSIXOLOGIK XAVFSIZLIK MEZONLARI

CHDPU Pedagogika fakulteti

Pedagogika yo’nalishi

Talaba : **Safarboyeva Gulruh Olimjon qizi**

safarboyevagulruh7@gmail.com +998970971807

Usmonova Oyshabibi *tel+998932567407*

Ilmiy Rahbar : **Allayarova Sarvinoz Baxtiyorovna**

Annotatsiya: Ushbu ishda ta'lim jarayonida sun'iy intelekt texnologiyadan olib borishning yordam va axloqiy jihatdan tahlili. shaxsiy, o'quvchilarning shaxsiy ma'lumotlarini himoya qilish, mustaqil fikrlashiga ta'siri, shaxsiy qaramlik va insoniy resurslarning saqlanishi masalalari yoritilgan. , sun'iy intellektdan oldinga adolat, ochiqlik, mas'uliyat va xavfsizlik kabi axloqiy hodisalarga amal qilish zarurligi asoslab beriladi. Tadqiqot manbalariga ko'ra, sun'iy tellektni ta'limga joriy etishda saqlab qolishni ta'minlash va axloqiy me'yorlarga rioya qilish samarali va ta'lim muhitini yaxshilashda muhim kasb etadi.

Kirish so’zlar: XXI asrda insoniyat sun'iy intellekt (SI) texnologiyalarining tez rivojlanishi guvohi bo'lmoqda. Bu texnologiyalar hayotimizning barcha sohalariga, jumladan, ta'lim tizimiga jiddiy o'zgarishlar olib kirmoqda. Sun'iy intellekt yordamida shaxsiylashtirilgan o'quv dasturlari yaratish, o'quv jarayonini avtomatlashtirish, o'quvchilarning bilim darajasini real vaqt rejimida baholash imkoniyatlari paydo bo'lmoqda. Biroq, ta'limda sun'iy intellektdan foydalanish bilan bog'liq psixologik xavfsizlik va axloqiy-etic masalalar haqida jiddiy fikr yuritish zarurati tug'ilmoqda. O'quvchilarning shaxsiy ma'lumotlarini himoya qilish, ularning psixologik holatini hisobga olish, axloqiy qadriyatlarni saqlab qolish zamonaviy ta'limning eng muhim vazifalaridan biriga aylanmoqda. Ushbu maqolada ta'limda sun'iy intellektdan foydalanishning psixologik xavfsizligi va axloqiy jihatlari muammolari tahlil qilinadi, xavfsiz foydalanish yo'llari taklif etiladi va kelajakdagi rivojlanish istiqbollari ko'rib chiqiladi.

Annotation: This work analyzes the psychological support and ethical aspects of using artificial intelligence technologies in the educational process. It highlights issues such as the protection of students' personal data, the impact on independent thinking, the risk of dependency, and the preservation of human resources. Furthermore, the study justifies the necessity of adhering to ethical principles such as fairness, transparency, responsibility, and security when using artificial intelligence. According to research sources, ensuring safety and compliance with ethical standards when introducing artificial intelligence into education plays an important role in improving the effectiveness and quality of the learning environment.

Introduction: In the 21st century, humanity is witnessing the rapid development of artificial intelligence (AI) technologies. These technologies are bringing significant changes to

all areas of our lives, including the education system. With the help of artificial intelligence, it is becoming possible to create personalized learning programs, automate the educational process, and assess students' knowledge levels in real time. However, the use of artificial intelligence in education also raises serious concerns regarding psychological safety and ethical issues. Protecting students' personal data, considering their psychological condition, and preserving moral values are becoming some of the most important tasks of modern education. This article analyzes the problems related to the psychological safety and ethical aspects of using artificial intelligence in education, proposes safe usage approaches, and discusses future development prospects.

Аннотация: В данной работе анализируются преимущества и этические аспекты использования технологий искусственного интеллекта в образовательном процессе. В частности, рассматриваются вопросы защиты персональных данных учащихся, влияние на их самостоятельное мышление, риск зависимости от технологий, а также сохранение человеческих ресурсов. Кроме того, обосновывается необходимость соблюдения таких этических принципов, как справедливость, прозрачность, ответственность и безопасность при использовании искусственного интеллекта. По результатам исследования установлено, что обеспечение психологической безопасности и соблюдение этических норм при внедрении искусственного интеллекта в систему образования играет важную роль в формировании эффективной и устойчивой образовательной среды.

Введение: В XXI веке человечество становится свидетелем стремительного развития технологий искусственного интеллекта (ИИ). Эти технологии вносят существенные изменения во все сферы нашей жизни, в том числе и в систему образования. С помощью искусственного интеллекта появляются возможности создания персонализированных образовательных программ, автоматизации учебного процесса, а также оценки уровня знаний учащихся в режиме реального времени.Однако в связи с использованием искусственного интеллекта в образовании возникает необходимость серьёзного осмысления вопросов психологической безопасности и этических аспектов. Защита персональных данных учащихся, учет их психологического состояния, а также сохранение нравственных ценностей становятся одними из важнейших задач современного образования.В данной статье анализируются проблемы психологической безопасности и этические аспекты использования искусственного интеллекта в образовании, предлагаются пути его безопасного применения, а также рассматриваются перспективы дальнейшего развития.

Asosiy qism Sun'iy intellekt - bu inson intellektining funksiyalarini bajarishga qodir kompyuter tizimlari va dasturiy ta'minotdir. Zamonaviy sun'iy intellekt texnologiyalari quyidagi asosiy yo'nalishlarni o'z ichiga oladi: mashinaviy o'rganish, tabiiy tilni qayta ishlash, kompyuterli ko'rish, ekspert tizimlari va robototexnika. O'quv jarayonida sun'iy intellekt tizimlarining afzalliklari: Sun'iy intellekt texnologiyalarining ta'limda qo'llanilishi bir qator ijobiy o'zgarishlarga olib kelmoqda. Bular orasida quyidagi afzalliklarni alohida ajratib ko'rsatish mumkin: Birinchidan, shaxsiylashtirilgan o'qitish imkoniyati. SI tizimlari har bir o'quvchining o'zlashtirish tezligi, qiziqishlari va kuchli tomonlarini hisobga olgan holda o'quv dasturlarini

moslay oladi. Bu esa o'quvchilarning o'quv natijalarini sezilarli darajada oshirishga yordam beradi. Ikkinchidan, o'qituvchining ish yukini yengillashtirish. Avtomatlashtirilgan baholash tizimlari o'qituvchilarga ko'p vaqt talab qiluvchi tekshiruv ishlarni kamaytirishga imkon beradi, buning natijasida o'qituvchilar o'quvchilarga individual yordam ko'rsatishga ko'proq vaqt ajrata oladi. Uchinchidan, ta'limning dostupkligini oshirish. Virtual yordamchilar va onlayn platformalar cheklangan imkoniyatlarga ega o'quvchilar uchun ham sifatli ta'lim olish imkoniyatini yaratadi.

Sun'iy intellekt texnologiyalarining ta'limda qo'llanilishi bir qator ijobiy o'zgarishlarga olib kelmoqda. Bular orasida quyidagi afzalliklarni alohida ajratib ko'rsatish mumkin: Birinchidan, shaxsiylashtirilgan o'qitish imkoniyati. SI tizimlari har bir o'quvchining o'zlashtirish tezligi, qiziqishlari va kuchli tomonlarini hisobga olgan holda o'quv dasturlarini moslay oladi. Bu esa o'quvchilarning o'quv natijalarini sezilarli darajada oshirishga yordam beradi. Ikkinchidan, o'qituvchining ish yukini yengillashtirish. Avtomatlashtirilgan baholash tizimlari o'qituvchilarga ko'p vaqt talab qiluvchi tekshiruv ishlarni kamaytirishga imkon beradi, buning natijasida o'qituvchilar o'quvchilarga individual yordam ko'rsatishga ko'proq vaqt ajrata oladi. Uchinchidan, ta'limning dostupkligini oshirish. Virtual yordamchilar va onlayn platformalar cheklangan imkoniyatlarga ega o'quvchilar uchun ham sifatli ta'lim olish imkoniyatini yaratadi.

Ta'limda sun'iy intellektdan foydalanish o'quvchilarning psixologik holatiga turli ta'sirlarni o'tkazishi mumkin. Bu ta'sirlar ijobiy va salbiy bo'lishi mumkin. Ijobiy ta'sirlar orasida o'quvchilarning o'z-o'ziga ishonchining oshishi, mustaqil fikrlash qobiliyatining rivojlanishi va o'quv motivatsiyasining yuksalishi kuzatiladi.Biroq, salbiy ta'sirlarga ham e'tibor berish lozim. SI tizimlarining doimiy kuzatuvi va baholashi o'quvchilarda stress, tashvishlanish va o'zini past baholash holatlarini keltirib chiqarishi mumkin. Ayniqsa, baholash natijalari doimiy ravishda ko'rsatib turilganda, o'quvchilar orasida raqobat ortishi va psixologik bosim oshishi mumkin.

Sun'iy intellekt tizimlari o'zlarining qarorlarini mustaqil qabul qilishi mumkin, bu esa axloqiy mas'uliyat masalasini tug'diradi. Agar SI tizimi noto'g'ri qaror qabul qilsa, kim javobgar bo'ladi? Bu savol hali ham ochiq qolmoqda va unga aniq javob berish qiyin. Axloqiy qaror qabul qilishda inson ishtirokini ta'minlash muhimdir. SI tizimlari faqatgina yordamchi vazifasini bajarishi, asosiy qarorlar esa insonlar tomonidan qabul qilinishi kerak. Bu, ayniqsa, o'quvchilarning kelajagiga ta'sir qiluvchi muhim qarorlarda (masalan, baholash, yo'nalish tanlash) muhim ahamiyatga ega.

Xulosa Ushbu maqolada ta'limda sun'iy intellektdan foydalanishning psixologik xavfsizligi va axloqiy jihatlari ko'rib chiqildi. Quyidagi asosiy xulosalarga kelish mumkin: Birinchidan, sun'iy intellekt texnologiyalari ta'lim sohasida katta imkoniyatlar yaratmoqda, lekin ulardan foydalanishda psixologik xavfsizlik va axloqiy masalalarga jiddiy e'tibor berish lozim.Ikkinchidan, o'quvchilarning psixologik holati va sotsial-emotsional rivojlanishi SI tizimlarining ta'sirini hisobga olish zarur. Insoniy o'zaro aloqa va sotsial o'zaro ta'sir muhimligini yo'qotmaslik kerak. Uchinchidan, shaxsiy ma'lumotlarning himoyasi va axloqiy mas'uliyat masalalari qonuniy jihatdan tartibga solinishi, o'qituvchilar va o'quvchilar tegishli bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak.